

บันทึก

เรื่อง การงดฟ้องร้องความผิดตามกฎหมายศุลกากรและกฎหมายอื่น
ที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร

กระทรวงการคลัง ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๖๐๗/๕๔๗๗๓ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงการคลังได้รับรายงานจากกรมศุลกากรว่า มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๓๕ เรื่อง เจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดทุกตัวบทกฎหมาย กรณีที่มีการกระทำความผิดกฎหมายหลายฉบับ ข้อ ๑.๑ ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานใดก็ตามที่มีใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับกุมหรือดำเนินคดีตามอำนาจหน้าที่ และกรณีเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของผู้จับกุมด้วย ก็ให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ทำการจับกุมรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินคดีทันที และแจ้งประสานไปให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายอื่นนั้นทราบ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปนั้น มีปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศุลกากร เนื่องจาก

๑. หากความผิดที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำความผิดกฎหมายหลายบทโดยเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรและเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย ซึ่งกฎหมายศุลกากรมีกำหนดโทษสูงกว่ากฎหมายอื่น หากกรมศุลกากรหรือคณะกรรมการเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องได้ทำการเปรียบเทียบและงดการฟ้องร้องตามมาตรา ๑๐๒^๑ หรือ มาตรา ๑๐๒ ทวิ^๒ แห่ง

^๑ มาตรา ๑๐๒ ภายในบังคับแห่งมาตรา ๑๐๒ ทวิ ถ้าบุคคลใดจะต้องถูกฟ้องตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมและใช้ค่าปรับ หรือได้ทำความตกลง หรือทำทัณฑ์บน หรือให้ประกันตามที่อธิบดีเห็นสมควรแล้ว อธิบดีจะงดการฟ้องร้องเสียก็ได้ และการที่อธิบดีงดการฟ้องร้องเช่นนี้ ให้ถือว่าเป็นอันคุ้มผู้กระทำความผิดนั้น ในการที่จะถูกฟ้องร้องต่อไปในกรณีแห่งความผิดนั้นในกรณีความผิดเกี่ยวกับอากรเล็กน้อย น้อยๆ จะออกกฎกระทรวงมอบอำนาจให้พนักงานสอบสวนทำการเปรียบเทียบปรับ และงดการฟ้องร้องก็ได้

ในกรณีที่อธิบดีเห็นสมควรที่จะฟ้องบุคคลใดฐานกระทำหรือคำสาแดงหรือบันทึกเรื่องราวซึ่งเป็นความเท็จ หรือเป็นความไม่บริบูรณ์ หรือเป็นความชักพาให้ผิดหลงในรายการใด ๆ หรือฐานหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงด้วยประการใด ๆ บรรดาการเสียอากรตามจำนวนที่ควรต้องเสีย หรือการกักตุนหรือการห้าม ให้อธิบดีบันทึกความเห็นว่าเป็นเพราะเหตุใดจึงควรฟ้องผู้กระทำความผิด

^๒ มาตรา ๑๐๒ ทวิ สำหรับความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๑) พุทธศักราช ๒๔๙๐ และมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ และมาตรา ๕ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๗) พุทธศักราช ๒๔๘๐ ถ้าราคาของกลางรวมค่าอากรเข้าด้วยแล้วเกินกว่าสี่หมื่นบาท ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกระทรวงการคลัง และผู้แทนกรมตำรวจที่จะเปรียบเทียบและงดการฟ้องร้อง และการที่คณะกรรมการงดการฟ้องร้องเช่นนี้ให้ถือว่าเป็นอันคุ้มกันผู้กระทำความผิดนั้น ในการที่จะถูกฟ้องร้องต่อไปในกรณีแห่งความผิดนั้น

พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.๒๔๙๗ ไปแล้ว กรณีก็เป็นอันคืบผู้กระทำความผิดนั้นในการที่จะถูกฟ้องร้องต่อไป ในกรณีแห่งความผิดอันนั้น

๒. หากความผิดที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำความผิดกฎหมายหลายบทโดยเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรและเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย แม้กฎหมายศุลกากรจะมีกำหนดโทษต่ำกว่ากฎหมายอื่น เช่น ผู้ส่งออกได้กระทำความผิดฐานสำแดงเท็จตามมาตรา ๙๙^๓ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ และเป็นความผิดฐานปลอมเอกสารตามมาตรา ๒๖๔^๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งพระราชบัญญัติศุลกากรกำหนดโทษต่ำกว่า แต่ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดเล็กน้อยซึ่งไม่เสียหายต่อค่าภาษีอากรหรือเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนโดยทั่วไป ในทางปฏิบัติกรมศุลกากรจะเปรียบเทียบและงดการฟ้องร้องตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ กรณีก็เป็นอันคืบผู้กระทำความผิดนั้นในการที่จะถูกฟ้องร้องต่อไปในกรณีแห่งความผิดอันนั้นกรมศุลกากรเห็นว่า หากเจ้าหน้าที่ศุลกากรจะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอื่นอีก ก็จะเป็นการไม่สอดคล้องกับมาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๒ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.๒๔๙๗ และมาตรา ๑๒๐^๕ แห่ง

^๓ มาตรา ๙๙ ผู้ใดกระทำหรือจัดหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำ หรือยื่นหรือจัดให้ผู้อื่นยื่นซึ่งใบขนสินค้า คำแสดง ใบรับรอง บันทึกเรื่องราว หรือตราสารอย่างอื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ หรืออันพระราชบัญญัตินี้บังคับให้กระทำนั้นเป็นความเท็จก็ดี เป็นความไม่บริสุทธิ์ก็ดี หรือเป็นความชักพาให้ผิดหลงในรายการใด ๆ ก็ดี หรือถ้าผู้ใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้บังคับให้ตอบคำถามอันใดของพนักงานเจ้าหน้าที่มิได้ตอบคำถามอันนั้นโดยสัตย์จริงก็ดี หรือถ้าผู้ใดไม่ยอม หรือละเลยไม่ทำไม่รักษาไว้ซึ่งบันทึกเรื่องราว หรือทะเบียน หรือสมุดบัญชี หรือเอกสาร หรือตราสารอย่างอื่น ๆ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้บังคับไว้ก็ดี หรือถ้าผู้ใดปลอมแปลงหรือใช้เมื่อปลอมแปลงแล้วซึ่งเอกสารบันทึกเรื่องราว หรือตราสารอย่างอื่นที่พระราชบัญญัตินี้บังคับไว้ให้ทำหรือที่ใช้ในกิจการใด ๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ก็ดี หรือแก้ไขเอกสารบันทึกเรื่องราว หรือตราสารอย่างอื่นภายหลังที่ได้ออกไปแล้วในทางราชการก็ดี หรือปลอมดวงตรา ลายมือชื่อ ลายมือชื่อย่อหรือเครื่องหมายอย่างอื่นของพนักงานกรมศุลกากร หรือซึ่งพนักงานกรมศุลกากรใช้เพื่อการอย่างใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ก็ดี ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน

^๔ มาตรา ๒๖๔ ผู้ใดทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดเดิมหรือดัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริงหรือประทับตราปลอม หรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือประชาชน ถ้าได้กระทำเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ มาตรา ๑๒๐ เมื่อใดบทพระราชบัญญัตินี้แตกต่างกับบทกฎหมายพระราชบัญญัติอาญา ประการอื่น ที่ใช้อยู่ ณ บัดนี้ ท่านว่าในเรื่องอันเกี่ยวกับศุลกากรนั้นให้ยกเอาบทพระราชบัญญัตินี้ขึ้นบังคับ และกฎหมาย พระราชบัญญัติ อาญาประการใดซึ่งจะได้ให้ใช้ในภายหน้านั้น มิให้ถือว่าเพิกถอน จำกัดเปลี่ยนแปลง อา

พระราชบัญญัติศาลการ พุทธศักราช ๒๕๖๙ ซึ่งบัญญัติให้ถือว่าเป็นคຸ່ມผู้กระทำผิดนั้นในการที่จะถูกฟ้องร้องต่อไปในกรณีแห่งความผิดอันนั้น และบัญญัติให้ใช้กฎหมายศาลการบังคับในกรณีที่แตกต่างจากกฎหมายอื่น การที่กรมศาลการหรือคณะกรรมการเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องได้ทำการเปรียบเทียบและงดการฟ้องร้องตามมาตรา ๑๐๒ หรือมาตรา ๑๐๒ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศาลการพุทธศักราช ๒๕๖๙ โดยมีได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินคดีและแจ้งประสานไปให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายอื่นทราบนั้น จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายและสอดคล้องกับแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การนำเปียร์เข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศาลการและสรรพสามิต (คดีบริษัท ชานมิเกล จำกัด ประเทศฟิลิปปินส์) แล้ว แต่คณะอนุกรรมการฝ่ายมาตรการป้องกันและวางแผนเห็นว่ากฎหมายศาลการและกฎหมายสรรพสามิตเป็นกฎหมายหมวดเดียวกัน เพราะเป็นกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร หากเป็นความผิดตามกฎหมายอื่น เช่น กฎหมายกักพืชน่าจะมีปัญหาว่าเมื่อมีการระงับคดีตามกฎหมายศาลการแล้ว จะคຸ່ມผู้กระทำผิดที่ไม่ต้องถูกฟ้องร้องในความผิดตามกฎหมายหมวดอื่นหรือไม่

กระทรวงการคลังเห็นพ้องกับความเห็นของกรมศาลการ และเห็นว่ามติคณะรัฐมนตรี ข้อ ๑.๑ มีปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลการ จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการคลังดังกล่าว และได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศาลการ) แล้ว เห็นว่า ข้อหารือของกระทรวงการคลังดังกล่าวสืบเนื่องจากการที่กรมศาลการและกระทรวงการคลังมีความเห็นว่า มติของคณะรัฐมนตรี เรื่อง เจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดทุกตัวบทกฎหมาย กรณีที่มีการกระทำผิดกฎหมายหลายฉบับ ข้อ ๑.๑ ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่มีใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งจับกุมหรือดำเนินคดีตามอำนาจหน้าที่ และกรณีเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของผู้จับกุม รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินคดีและแจ้งประสานงานให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายอื่นทราบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป จะเป็นปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลการเนื่องจากมาตรา ๑๐๒^๓และมาตรา ๑๐๒ ทวิ^๔ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พุทธศักราช ๒๕๖๙

ถอนไปเสียซึ่งอำนาจและบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นไว้แต่ในกฎหมายพระราชบัญญัติ ฎาประกาศใหม่นั้น จะแสดงไว้ชัดแจ้งว่ามีความประสงค์จะเป็นเช่นนั้น

๖ ข้อ ๑.๑ กรณีเจ้าหน้าที่หน่วยงานใดก็ตามที่มีใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับกุมหรือดำเนินคดีตามอำนาจหน้าที่ และกรณีเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของผู้จับกุมด้วย ก็ให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ทำการจับกุมรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินคดีทันที และแจ้งประสานงานไปให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายอื่นนั้นทราบ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

^๓ โปรดดูเชิงอรรถ (๑)

^๔ โปรดดูเชิงอรรถ (๒)

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลการ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.๒๕๕๗ ได้ให้อำนาจกรม
ศาลการและคณะกรรมการเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องทำการเปรียบเทียบและงดการฟ้องร้องได้
และการงดการฟ้องร้องดังกล่าวเป็นอันคัมผู้กระทำผิดนั้นในการที่จะถูกฟ้องร้องต่อไปตาม
กฎหมายอื่น เนื่องจากมาตรา ๑๒๐^๙ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พุทธศักราช ๒๕๖๕ บัญญัติให้
ใช้กฎหมายว่าด้วยศาลการบังคับในกรณีที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นกำหนดไว้แตกต่างจาก
บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศาลการ และได้มีบทบัญญัติยกเว้นการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วย
ศาลการไว้โดยชัดแจ้ง^{๑๐} ดังนั้น ข้อหาหรือข้ออ้างต้นจึงเป็นเพียงข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามมติของ
คณะรัฐมนตรีดังกล่าว และในกรณีเช่นนี้กรมศาลการและกระทรวงการคลังจะต้องขอทบทวนมติ
ต่อคณะรัฐมนตรีตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๒/ว.๑๘๐ ลงวันที่ ๒๔
พฤศจิกายน ๒๕๓๑ เรื่อง การปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี^{๑๑} กรณีมิใช่เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่
คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) จะพิจารณาให้ความเห็นเนื่องจาก
คณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๗ (๑) (ข)^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.๒๕๒๒ ที่จะรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐ
ในปัญหาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เท่านั้น

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการ ฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

^๙ โปรดดูเชิงอรรถ (๕)

^{๑๐} กรมศาลการอ้างแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะ
ที่ ๖) เรื่อง การนำเบียร์เข้ามาในราชอาณาจักร (กรณีบริษัทซานมิเกล จำกัด ประเทศฟิลิปปินส์)

^{๑๑} หนังสือดังกล่าวมีข้อความในสาระสำคัญ ดังนี้

“ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ
ให้ส่วนราชการกำชับเจ้าหน้าที่ให้ยึดปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีโดยเคร่งครัด กรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามมติ
คณะรัฐมนตรีได้ ให้ขอทบทวนมติ และหากฝ่าฝืนให้พิจารณาลงโทษทางวินัยทุกราย”

^{๑๒} มาตรา ๗ คณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กรรมการร่างกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

(ข) รับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือตามคำสั่ง
ของนายกรัฐมนตรีหรือมติของคณะรัฐมนตรี

ฯลฯ

ฯลฯ.